

Jana Labudová: *Oratorium pro die sacro parasceves F. X. Brixio.*

Diplomová práce, Praha: ÚHV FF UK 2015. 94 stran + nepaginovaná příloha.

Oponentský posudek. PhDr. Tomáš Slavický, Ph.D.

Předkládaná práce má podobu monografického zpracování konkrétní hudebně dramatické skladby s edičním návrhem. Přestože je zaměřena na hudebně-stylovou analýzu, obsahuje důkladně zpracované úvodní přehledové kapitoly, shrnující dosavadní stav bádání a uvádějící skladbu do kontextu dobového vývoje a praxe, dále potřebný popis a kritiku pramenů, posléze pak analýzu skladby a ediční návrh včetně kritického aparátu.

Předmětem zájmu je skladba F. X. Brixio *Judas Iscarioithes*, s podtitulem *Oratorium pro die sacro parasceves*. Hlavní přínos práce spočívá v předem vytčeném představení a analýze tohoto díla, které si zaslouží přednostní pozornost. F. X. Brixio stále úspěšně obhájí své postavení mezi nejvýznamnějšími středoevropskými skladateli 18. století, které se traduje již od soudů jeho současníků. Důvodem je jak kvantita skladatelské produkce, tak i oblíbenost skladeb, z nichž se určitý vzorek udržel v repertoáru po celé 19. i 20. století, a jejich provozovací praxe podnítila novodobý badatelský zájem o Brixio osobnost. Týkalo se to však převážně menších, interpretačně i posluchačsky přístupných skladeb, zejména vánočních. Je proto vítané, je-li Brixio představen také jako autor velkých dramatických kompozic.

Výzkum náročnějších oblastí Brixio tvorby dlouho narážel na nedostatek autografů a problémy autorské atribuce, které byly příčinou oprávněné opatrnosti při jakémkoliv zobecňování. Tyto překážky se již postupně odstraňují – jak autorka správně komentuje – díky dlouholeté, ovšem stále neuzavřené práci Vladimíra Nováka na tematickém katalogu brixian. Autorství mnoha opusů je dnes již vyřešeno, a je tak položen základ k další práci analytické povahy. Mezi Brixio velkými dramatickými skladbami budí oprávněnou pozornost velkopáteční oratorium na text neznámého autora, zaměřené na postavu Jidáše Iškariotského. Jde o typický příklad alegorického oratoria 18. století, v němž je historická-biblická postava vtažena do stylizovaného dialogu dobrých a zlých alegorických postav, na jehož základě učiní konkrétní rozhodnutí, převezme za něj zodpovědnost a posléze je dána posluchači za dobrý či špatný příklad. Zpracování tohoto Brixio oratoria má značnou interdisciplinární výpověď. Dokládá dobový způsob nakládání s biblickou látkou, způsob alegorizace biblických postav, postavení velkopátečních oratorií v liturgickém a katechetickém pojetí Svatého týdne, a v neposlední řadě i textově-hudební složku dramatických akcí, které oživovaly hojně doložené umělecko-historické celky s pašijovou tematikou, které doplňovaly „theatrum mundi“ barokních kostelních architektur. Pokud se autorka při interpretaci díla drží předem vymezeného hudebně-historického kontextu, není to chybou. Pokud se neukazuje příslib konkrétní výpovědi pramenů, je

lepší ohraničit si téma, solidně jej zpracovat a pokračování přenechat dalším oborům, než rozprostírat práci do širokých a někdy i riskantních exkurzů.

Práce má všechny potřebné náležitosti diplomové práce. Autorce se podařilo text dobře strukturovat a přehledně zpracovat všechny představované kontexty: stav bádání o autorovi, stručné představení hudebního druhu (počátky oratoria a tradice jeho pěstování v českých zemích), důkladnou kritiku pramenů. Kapitola, věnovaná soupisu libret a oratorních skladeb provozovaných v Oseku je přínosem, který již překračuje vytčené téma a připravuje základ pro další zajímavé směry výzkumu.

Ocenění si zaslouží šíře zpracovaných témat a citované literatury. Při zpracovávání jednotlivých témat autorka prošla široké spektrum literatury hudebně historické, teatrologické i regionálně historické. Zvláštní ocenění si zaslouží komentování výsledků hudebněhistorických prací z 1. poloviny 20. století (Kamper, Lauschmann), které bývaly přes svůj faktografický přínos ještě poměrně nedávno nespravedlivě marginalizovány nebo z neznalosti opomíjeny.

Přiložený ediční návrh obsahuje kritickou zprávu, na první pohled velice stručnou a jednoduchou. Pokud je hlavním pramenem čitelný a vykorigovaný materiál, svědčí tato skutečnost ve prospěch jeho skutečného praktického používání. Editor pak nemusí mít ambici vytvářet problémy určené k řešení. Rovněž plošné a individuálně nekomentované sjednocování artikulačních značek, dynamiky a nejednotně psaných finál je v tomto případě legitimní – hudba F. X. Brixiho je natolik symetrická a vnitřně logická, že by komentování písářských nedůsledností (v zásadě nefunkčních a o ničem nevyovídajících) kritický aparát spíše znepřehledňovalo.

Konkrétní výtku si zaslouží praktické redakční dopracování. I když rezignujeme na posouzení stylistické a redakční úrovně práce ve slovenštině a všímáme si pouze případů, kdy autorka přechází do češtiny, němčiny či latiny (citace pramenů a literatury, edice textu), projevují se zde desítky zbytečných chyb, zpravidla na úrovni překlepů z nepozornosti či spěchu, které by bývala vyřešila jedna korektura – zejména kvantity, spojování slov, ortografie (*sanquine* místo *sanguine*), velká písmena apod.). Úroveň dopracování detailů může dojem z celého díla završit nebo poškodit – což je zásada nejen redakční, ale obecně řemeslná.

S přihlédnutím k výše uvedeným přednostem i nedostatkům práci **doporučuji** k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako **výbornou**.

V Praze, dne 15. 6. 2015

Tomáš Slavický